Barok

W sztukach pięknych

Fr. *baroque* – "bogactwo ozdób"

Trwanie tego kierunku w kulturze środkowo i zachodnioeuropejskiej datuje się na zakres czasowy od końca XVI wieku do początków XVIII wieku.

barocco – [por.] "perła o nieregularnym kształcie"

~ 1600 do ~ 1750

Siła muzyki

Zanim powiemy o muzyce barokowej…

Czym wyróżniała się sztuka *barokowa*?

Architektura

Cechy szczególne baroku są najlepiej widoczne na przykładzie architektury. Najwspanialszymi budowlami były wówczas **kościoły i pałace**. Bardzo okazałe bywały również klasztory i kamienice. Wtedy właśnie powstały pierwsze wielkie założenia urbanistyczne: **Londyn, Petersburg, Rzym, Wersal**.

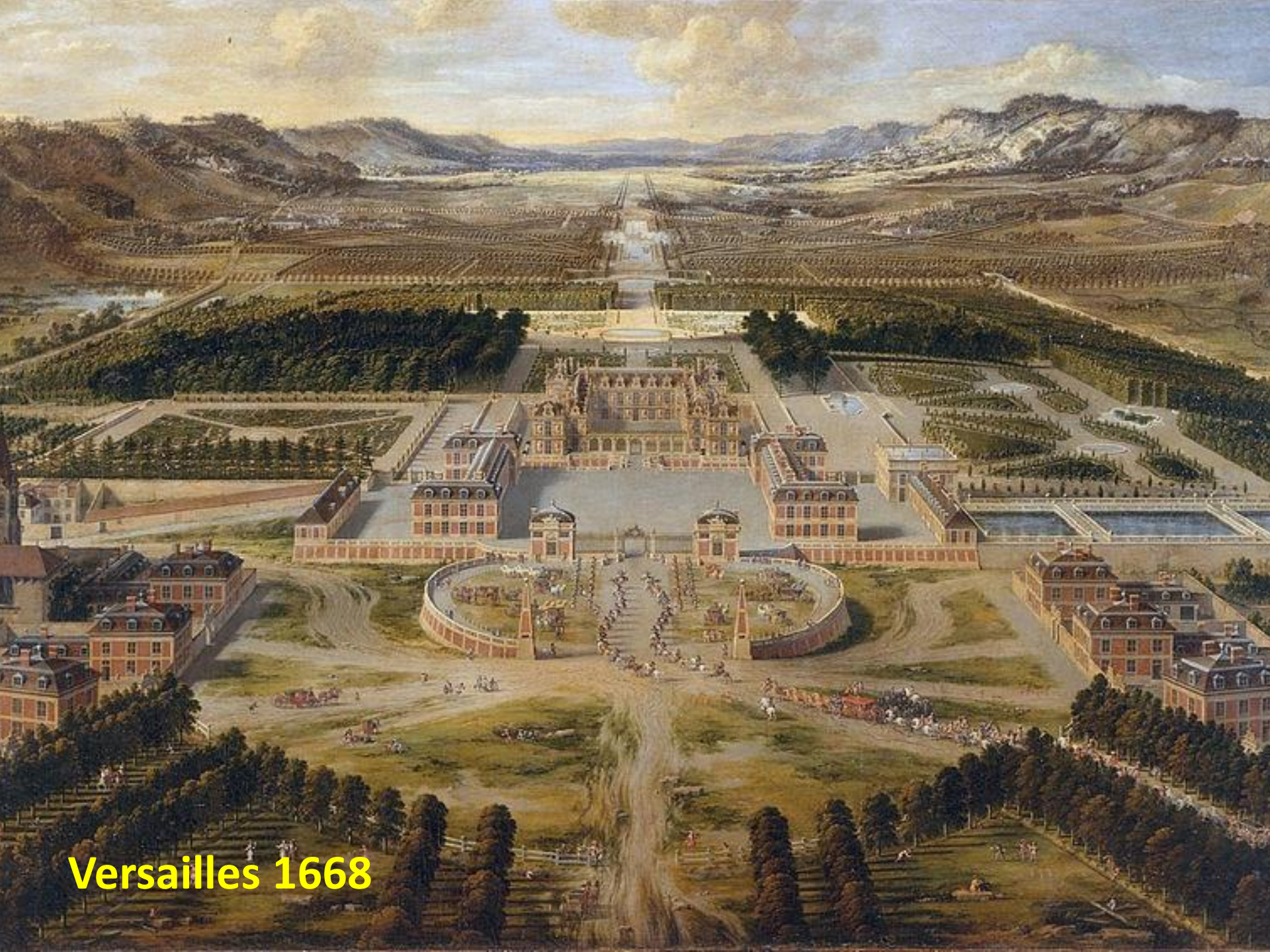
Versailles 1668

Za pierwowzór barokowej świątyni uważa się kościół Il Gesù w Rzymie – główną siedzibę jezuitów.

Rzeźba barokowa wyróżniała się swoją siłą ekspresji. Często tworzono figury monumentalne i kompozycje wielopostaciowe. Ich forma była często spiralna, co nadawało im jeszcze więcej lekkości i dynamizmu. Tworzono liczne dekoracje kościołów i pałaców, pomniki i nagrobki. Łączono rzeźbę z architekturą, malarstwem i fontannami, stosowano grę świateł.

W dojrzałym okresie jego największym mistrzem był Giovanni Lorenzo Bernini.

Malarze baroku podejmowali najczęściej tematykę religijną, mitologiczną, alegoryczną, historyczną i portretową. Popularność zaczęły zdobywać **pejzaże, sceny rodzajowe i martwe natury. Stosowano chętnie światłocień, bogatą symbolikę i efektowny iluzjonizm**. Podwaliny pod nowy styl w malarstwie położyli artyści włoscy XVI wieku: Michał Anioł, Tintoretto, Tycjan.

W czasach dojrzałego Baroku najważniejszym ośrodkiem malarstwa pozostała Italia. Jej największą indywidualnością był Caravaggio. **"Najsłynniejszy malarz Rzymu"**

BAROQUE

1600-1750

IMPORTANT PIANO COMPOSERS

Johann Sebastian Bach	George Frideric Handel	Georg Philipp Telemann	Domenico Scarlatti	François Couperin

TYPICAL ASPECTS OF THE MUSIC

- Most music was written for harpsichord because the piano wasn't popular yet
- Frequent use of trills and other musical ornaments
- Popular compositional forms included fugue, dance suite, toccata, and concerto
- Use of terraced dynamics, which is when there are big and/or sudden dynamic contrasts
- Much use of counterpoint, which is when multiple melodic lines weave together to form harmonies

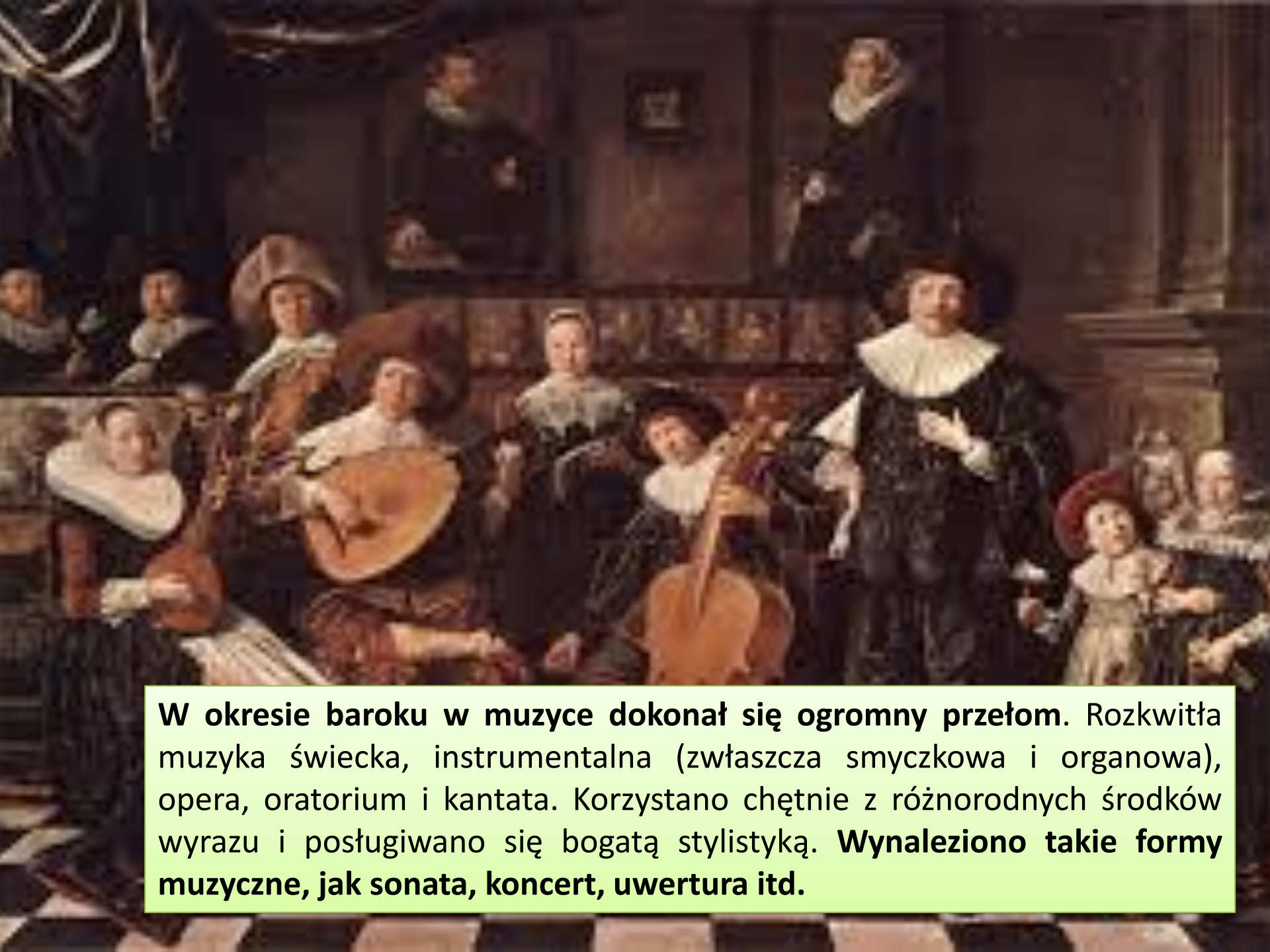

W okresie baroku w muzyce dokonał się ogromny przełom. Rozkwitła muzyka świecka, instrumentalna (zwłaszcza smyczkowa i organowa), opera, oratorium i kantata. Korzystano chętnie z różnorodnych środków wyrazu i posługiwano się bogatą stylistyką. **Wynaleziono takie formy muzyczne, jak sonata, koncert, uwertura itd.**

Największe zdobycze w muzyce

— wprowadzenie **harmonii funkcyjnej** i określenie jej prawideł,
— wykształcenie wielu **nowych form, gatunków** oraz określenie ich zasad formalnych i fakturalnych,
— pełne **usamodzielnienie faktur**: wokalnej i instrumentalnej.

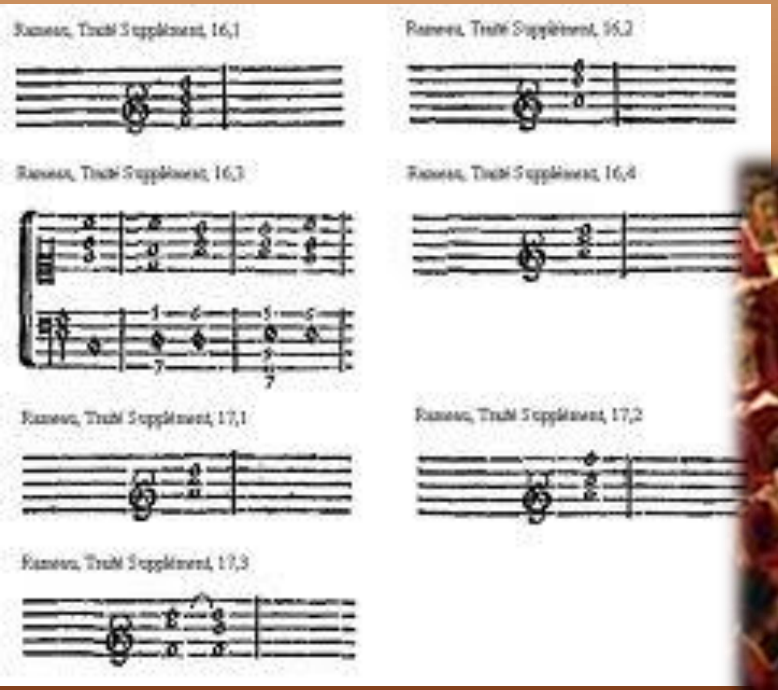

Basso continuo

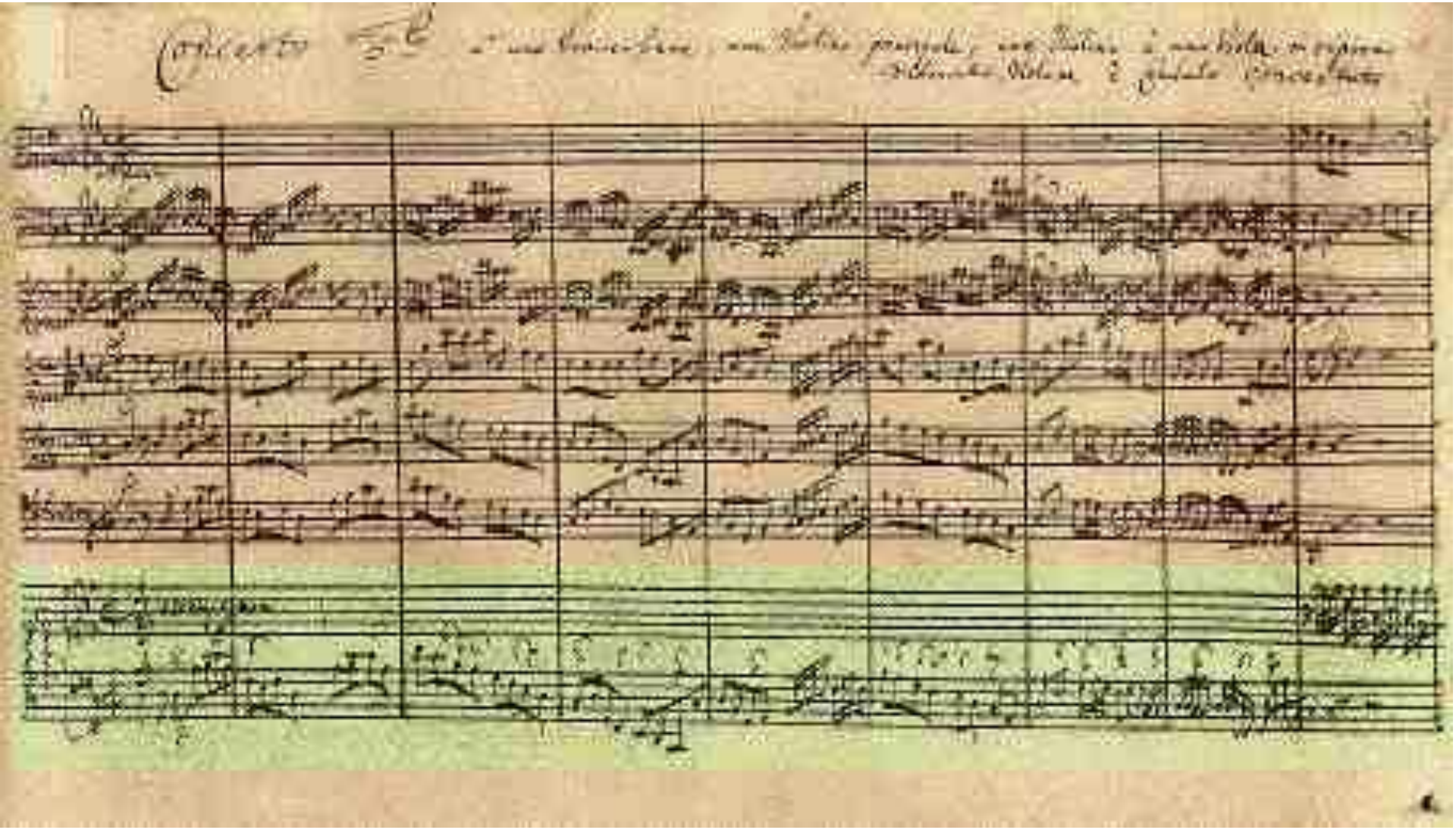

Stała obecność cyfrowanego głosu basowego jest cechą całej epoki baroku.

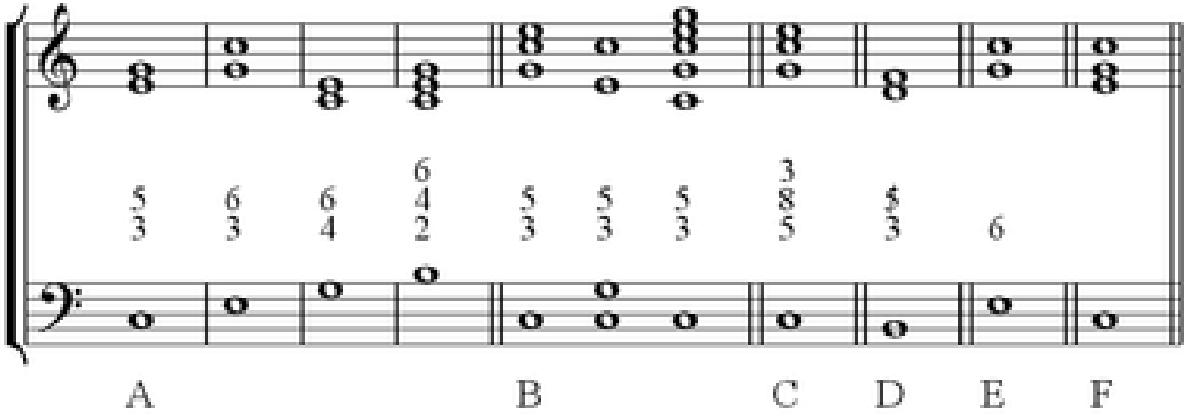

Basso continuo stanowi w swej istocie **zarys akompaniamentu akordowego** (niczym „muzyczna stenografia), w którym cyfry i akcydencje określają rodzaj współbrzmień i ich następstwa.

Basso continuo było najczęściej realizowane przez klawesyn.

Arcangelo Corelli – Koncert D-dur

https://www.youtube.com/watch?v=3smZkpqXYHs

Cechą większości form barokowych jest cykliczna budowa. → Wieloczęściowość sprzyjała zwiększeniu roli wszystkich elementów muzycznych, które odtąd miały służyć skontrastowaniu następujących po sobie części. Zerwano z renesansową koncepcją wspomagania głosów przez instrumenty.

Partie instrumentalne stały się od początku przewidzianym elementem obsady wykonawczej. Równolegle z rozkwitem baroku dojrzewała muzyka instrumentalna, systematycznie wzbogacana o nowe jakości dynamiczne, barwowe i fakturalne.

OPERA

Zainteresowanie formami dramatycznymi przyczyniło się do powstania **nowych form**: **opery, oratorium i kantaty.**

Posłuchaj

Claudio Monteverdi – opera *Orfeusz – toccata*

https://www.youtube.com/watch?v=mjpFi9bn1do

Johann Pachelbel – *Kanon D-dur*

https://www.youtube.com/watch?v=soIQ52hkMXw

François Couperin – *Les barricades mystérieuses*

https://www.youtube.com/watch?v=DzoFKG7ITRg